

A Fővárosi Ítéltábla a I. és II. rendű felperes jogi képviselőjének neve, címe ügyvéd által képviselt Felperes1 (Cím2) I. rendű és Felperes2 (Cím2) II. rendű felperesnek – a I. rendű alperes jogi képviselőjének neve, címe által képviselt I. rendű alperes neve, címe I. rendű és a II. rendű alperes jogi képviselőjének neve, címe ügyvéd által képviselt II. rendű alperes neve, címe II. rendű alperes ellen iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. november 12. napján meghozott 21.G.42.219/2019/25-II. számú ítélete ellen a felperesek részéről 26. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy a felperesek az őket egyetemlegesen terhelő elsőfokú perköltséget 15 napon belül az I. rendű alperesnek kötelesek megfizetni.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg 15 napon belül egyetemlegesen az I. rendű alperesnek 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget, és térítsenek meg egyetemlegesen az államnak külön felhívásra 799.800 (hétsszázkilencvenkilencezer-nyolcszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperesek és az I. rendű alperes 2008. szeptember 18. napján megállapodást kötöttek arra vonatkozóan, hogy az I. rendű alperes 12 hónapon keresztül 13.500.000 forintot rendelkezésre tart a felperesek számára azzal, hogy amennyiben a felperesek az ingatlan építéséhez kölcsönt vesznek fel, úgy a svájci frankban meghatározott kölcsön összege 97,704 svájci frank, a törlesztőrészletek száma 300, a kölcsön változó kamatlába a szerződés megkötésének időpontjában évi 4,05%, az első törlesztőrészlet esedékességének napja 2008. november 15. napja, a törlesztőrészletek várható összege a jelenlegi annuitásos számítás kamatláb és kondíciók alapul vételével 518,42 svájci franknak felel meg, a kölcsönszerződés lejáratának dátuma 2033. október 15. napja. A THM értékét a szerződés 4,12%-ban határozta meg. Az ingatlan építéséhez nyújtott kölcsön a cím szám alatti kivett beépítetlen területre vonatkozott, amelyhez a felperesek 3.494.395 forint saját tőkével rendelkeztek. A kölcsön biztosítékaul az ingatlanra zálogszerződést kötöttek. A szerződéskötés napján a felperesek a kockázatfeltárányilatkozat megnevezésű

okiratban tájékoztatva lettek arról, hogy a deviza alapú K&H üzleti feltételű lakáshitel konstrukció során felmerül a forint/svájci frank árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata. Akként nyilatkoztak, hogy tisztában vannak a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, és hogy tudomásuk van arról, hogy az általuk kötött szerződés futamideje alatt a forint-svájci frank árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítások napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén a svájci frankban megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyam-változásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. Tudomással bírnak arról, hogy a svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékául szolgáló ingatlanon forintban megállapított fedezeti értéknek az aránya a forint-svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása esetén a bank konstrukcióra vonatkozó Hirdetményében előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja. Tudomásul vették, hogy ebben az esetben a bank további biztosítékokat követelhet, ill. a kölcsönt forint alapú kölcsönre konvertálhatja a hitel/fedezeti arány további romlásának elkerülése érdekében. Elismerték, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat csak figyelemfelkeltő és a konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást. A szerződés 4. pontjának 2. bekezdésében a felperesek nyilatkoztak arról, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázat keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás, megértették és ezen információ tudatában is igénybe kívánták venni a szerződésben meghatározott kölcsön összegét, ill. igényelték a deviza nyilvántartást. A 4. pont 3. bekezdésében a felek akként rendelkeztek, hogy jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkori Üzletszabályzatának lakossági hitelekre vonatkozó Általános Szerződési Feltételeinek és a vonatkozó Hirdetményének a rendelkezései az irányadók, melyeket a felek elfogadtak. Jelen szerződésben szereplő fogalmak az ÁSZF-ben írt jelentéssel bírnak, az adósok a szerződés aláírásával igazolták, hogy átvették, elolvasták, megértették és elfogadják az Általános Szerződési Feltételek valamennyi rendelkezését, továbbá igazolták, hogy a bank megvitatta velük a szokásos piaci gyakorlattól eltérő, újszerű, vagy a bank felelősségét egyoldalúan meghatározó rendelkezéseket, ezeket tudomásul vették, ill. elfogadták. A 4. pont értelmében az adós tudomásul vette, hogy terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében a banknál vezetett számlái és a bank vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői okiratba foglalt a bank részéről tett nyilatkozatot, vagy közjegyzői tanúsítványt elfogadja a terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsításaként, továbbá az adós aláveti magát annak, hogy terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás mértékét esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is, a bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.

[2] A felperesek végleges kereseti kérelmükben elsődlegesen kérték annak megállapítását, hogy az I. rendű alperessel 2008. szeptember 18. napján kötött deviza alapú kölcsönszerződésük az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége folytán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 239. § (2) bekezdése alapján, illetve a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján egészében érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérték a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását és a felperesek fennálló tartozása összegének 9.997.554 forintban való megállapítását. Másodlagosan kérték annak megállapítását, hogy a perbeli kölcsönszerződés 4. pontjának első és harmadik mondata a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) és j) pontja alapján tisztességtelen.

[3] Az I. rendű alperes kérte a felperesek keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalásukat.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket az I. rendű alperes perköltségének viselésére. Indokolásában a Hpt. 2. számú mellékletének III.5. pontjára utalással megállapította, hogy a felperesek fogyasztási kölcsönszerződést kötöttek, amelynek az I. rendű alperes által alkalmazott ÁSZF és üzletszabályzat a részévé vált. Megállapította továbbá, hogy a perbeli szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik. Az elsőfokú bíróság a felperesek elsődleges, az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel érvénytelenségére alapított kereseti kérelmét a Kúria 6/2013. és 2/2014. számú PJE határozataiban foglaltakra figyelemmel vizsgálta. Az Európai Unió Bírósága (EUB) C-26/13. számú ítéletének átláthatósága vonatkozó elvárásai szempontjából arról kellett állást foglalni, hogy alaki és nyelvtani szempontból érthető-e a szerződés, mivel a fogyasztó a hitelezőhöz képest hátrányos helyzetben van. Az átláthatóság követelménye szempontjából a külföldi pénznem átváltási mechanizmusának okait, sajátosságait és gazdasági következményeit a fogyasztónak előre kell látnia, és képesnek kell lennie arra, hogy a törlesztőrészletek változásából eredő, rá nézve esetlegesen jelentős gazdasági következményeket fel tudja mérni. Az EUB a C-186/16. számú ítélete alapján a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, hogy ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a devizaárfolyam emelkedhet, hanem azt is értékelnie kell tudnia, hogy ennek bekövetkezése a pénzügyi kötelezettségvállalására milyen hatást gyakorol. A perbeli szerződésben, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozatban egyértelműen rögzítésre került, hogy az árfolyammozgásból adódó veszteség kockázata felmerül, és a svájci frank árfolyamának változása függvényében a törlesztőrészlet összege változik. A tájékoztatás alapján egyértelmű, hogy a svájci frankban megállapított törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és az emelkedésének nincs felső határa, amely fokozott kockázatot jelent. Ez a tájékoztatás megfelelt a Hpt. 203. § (5) bekezdésében meghatározott követelményeknek, illetve az EUB által megfogalmazott elvárásoknak is. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű alperes mindenre kiterjedő tájékoztatást adott, amelyben feltárta a külföldi pénznem átváltási mechanizmusának okait és sajátosságait, így a felperesek az árfolyamváltozásból eredő esetlegesen jelentős gazdasági következményeket fel tudták mérni a szerződés aláírását megelőzően. A felperesek nem tudták bizonyítani, hogy olyan tájékoztatást kaptak volna, amely szerint az árfolyamkockázat korlátozott lenne vagy hogy az árfolyamváltozásnak ne lenne reális valószínűsége. Az elsőfokú bíróság ezért nem fogadta el azt a felperesi érvelést, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat nem volt világos és nem volt érthető; ez a felperesek személyes nyilatkozatával is ellentétben állt.

[5] Az elsőfokú bíróság ezt követően a kölcsönszerződés 4. pontjában írt feltételek tisztességtelenségét vizsgálta, és megállapította, hogy a kifogásolt kikötések nem adnak nagyobb rendelkezési jogot az I. rendű alperes részére, mint a felperesi fogyasztónak, ezért nem ütköznek a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjába. A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjával összefüggésben megállapította, hogy az nem a fogyasztó, hanem a fogyasztóval szerződő fél teljesítése szerződésszerűségének megállapítására vonatkozik, illet azonban a kifogásolt rendelkezés nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján sem állapította meg a

szerződési feltétel tisztességtelenségét mivel azt nem tekintette rPtk. 242. § szerinti tartozás-elismerésnek, így az nem eredményezheti a bizonyítási teher fogyasztó hátrányára történő megfordítását. A közjegyzői okirat záradékolásával elrendelt végrehajtás esetén az adós nincs elzárva attól, hogy a végrehajtani kért összeget vitassa, a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet vagy végrehajtási kifogást terjesszen elő, illetve a végrehajtási eljárás megszüntetése vagy korlátozása iránti érvénytelenségi pert kezdeményezzen az I. rendű alperessel szemben. A felperesek által vitatott rendelkezés a jogszabályhoz képest nem biztosít többletjogosítványt az I. rendű alperes számára, a felek jogaiban egyenlőtlenséget nem idéz elő, a bizonyítási terhet nem fordítja meg, ezért nem tekinthető tisztességtelennek. Ezt támasztja alá az 1/2018-as számú Gazdasági Elvi Határozat is. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperesek kereseti kérelmeit azok jogalapja körében utasította el. Az elsőfokú bíróság megjegyezte, hogy a felperesek által megállapítani kért tartozásösszegezésének alapjául szolgáló számítás a Kúria konzultációs testületének állásfoglalásában szereplő egyik számítási módozatnak sem felelt meg, ezért a felperesek keresetét az összegezés bizonyítottságának hiányában is el kellett volna utasítani.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 253. § (2) bekezdése alapján kérték az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az elsődleges kereseti kérelem teljesítését. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság döntése mind a közösségi mind a hazai jogszabályok téves értelmezésén alapul, és részben eljárásjogi szempontból is jogszabálysértő, mert az elsőfokú bíróság a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított kérelem vonatkozásában indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Tévesen foglalt állást az elsőfokú bíróság arra nézve, hogy amennyiben az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem szól az árfolyamkockázat korlátairól, akkor azt korlátlanul kell tekinteni. A kockázatfeltárásnak éppen az lenne a lényege, hogy felhívja a fogyasztó figyelmét kockázat korlátlanosságára. A tájékoztatás akkor felel meg az uniós normáknak, ha az átlátható, világos és érthető, és abból egyértelműen kitűnik, hogy a fogyasztó számára a megnövekedett teher adott esetben elviselhetetlenné válhat. A professzionális pénzügyi szolgáltatónak tömegesen alkalmazott fogyasztói szerződések esetén az ügyfelek szerződéskori anyagi helyzetét akként kell felmérnie, hogy a szerződések az általános kockázatokat figyelembe véve teljesíthetők legyenek. A hitelügyintéző tanúvallomása szerint a felperesek a szokásos tájékoztatást kapták a szerződéskötést megelőzően, amely a bankszövetség 2006. januári tájékoztatójának megfelelő tartalmat jelenthet, amely a kockázat korlátlan jellegére nem hívta fel a fogyasztók figyelmét. Az EUB C-186/16. számú ítélete értelmében a felek viszonyában fennálló jelentős egyenlőtlenség vizsgálata során figyelembe kell venni a banknak a külföldi pénznemben folyósított kölcsönben rejlő kockázatokkal kapcsolatos szakértelmét és ismereteit is. Ennek a kötelezettségének az I. rendű alperes nem tett eleget. A tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra, hogy a fogyasztó vagyona súlyos veszélybe kerülhet, a törlesztőrészlet korlátlanul is emelkedhet, valamint arra is, hogy a törlesztőrészletek mely kikötések hatására hogyan változhatnak. Mindezek alapján az I. rendű alperesi tájékoztatás nem elégséges, ezért tisztességtelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó kereseti kérelem összegezésére nézve a felperesek előadták, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a kérelmük megfelelt a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. § (1) bekezdésének, így az I. rendű alperesi vitatás nem lehet indoka a kereset elutasításának.

[7] A szerződés nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának, ugyanis annak alapján a szerződésnek nem csupán az induló törlesztőrészleteket, hanem 300 törlesztőrészletet kellene tartalmaznia. Az átlagos fogyasztótól nem várható el, hogy a szerződéstől különálló dokumentumokban szereplő utalások alapján saját maga keresse meg a rá vonatkozó rendelkezéseket. Az EUB C-42/15. számú ítélete alapján amennyiben az egyedi szerződés a lényeges elemekre vonatkozóan nem tartalmazza az összes releváns rendelkezést, úgy elvárható, hogy kereszthivatkozásokat tartalmazzon a különálló dokumentum adott pontjaira. Ilyen kereszthivatkozások azonban a perbeli szerződésben nem szerepelnek. Az ÁSZF 6.5. pontja egy többsímeretlenes egyenletet tartalmaz, amelynek értelmezése nem várható el egy átlagos fogyasztótól. A szerződés tehát nem felel meg az uniós normáknak és a Kúria 1/2016. számú PJE határozatának sem. A felperesek hivatkoztak továbbá a szerződés 4. pontjának szereplő közokiratba foglalást előíró és a banki nyilvántartást elfogadtató kikötések érvénytelenségére.

[8] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását annak helyes indokai alapján, továbbá kérte a felperesek másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint a külön okiratba foglalt és a felperes által is aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a kölcsönszerződés rendelkezései útján megfelelő módon tájékoztatta a felpereseket az őket terhelő árfolyamkockázat tartalmáról. Ehhez képest alaptalanul állítják a felperesek fellebbezésükben, hogy az első fokon eljáró bíróság döntése ellentétben állna a közösségi és hazai jogszabályokkal. A kölcsönszerződés 4. pontja folytán a szerződés részévé vált ÁSZF 10. pontja részletezte a devizával kapcsolatos rendelkezéseket, ennek körében azt is, hogy a deviza kölcsönösszeg, illetve a devizában kifejezett törlesztőrészletek meghatározása milyen módon és árfolyam figyelembevételével történik. A felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a kölcsönszerződés alapján egyértelműen tudtak arról, hogy a kölcsönt svájci frankban veszik fel, hogy a kölcsön összege és a törlesztőrészletek összege CHF-ben kerülnek meghatározásra, és hogy a devizában meghatározott kölcsöntartozást és havi törlesztőrészleteket forintban kell megfizetni, az esedékesség napján érvényes aktuális banki deviza eladási árfolyamnak megfelelően. A hivatkozott rendelkezések a deviza-nyilvántartású kölcsön lényegét világosan, egyértelműen rögzítik, azok alapján a devizakölcsön lényege az átlagos fogyasztó számára is világos és érthető. A szerződés teljesen egyértelmű, megfelelő és tisztességes iránymutatást ad az árfolyamkockázatról is, egyértelmű, hogy milyen összefüggés van az árfolyam jelentős változása és az adós árfolyamkockázata között. A szerződés rendelkezései alapján egyértelműen felismerhető, világos és érthető volt a felperesek számára, hogy a kölcsönszerződéssel összefüggésben keletkező árfolyamkockázat kizárólag őket terheli, mégpedig korlátozás nélkül, valamint hogy az árfolyam esetleges kedvezőtlen változásának felső határa nincs, ilyen korlátozást sem a kockázatfeltáró nyilatkozat, sem a kölcsönszerződés nem tartalmaz. Az I. rendű alperes sem közvetlenül, sem közvetetten nem adott a felpereseknek olyan téves tájékoztatást, amely alapján a felperesek alappal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy hogy az csak korlátozott mértékben terhelné őket. A felperesek az árfolyamváltozás jövőbeni alakulására nem kaptak semmiféle konkrét tájékoztatást vagy becslést az I. rendű alperestől, hiszen annak változása senki által nem volt becsülhető. A 6/2013. PJE határozat alapján az I. rendű alperes tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Az I. rendű alperes által alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, illetve a Kúria PJE határozataiban foglalt feltételeknek. A kockázatfeltáró nyilatkozat alapján az árfolyamváltozásnak a felperesek pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági hatása is

világos és érthető volt, a tájékoztatásból ugyanis nemcsak az derült ki a felperesek számára, hogy az árfolyam változhat, hanem az is, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása esetén a deviza törlesztőrészletek forintban fizetendő összege is növekszik. A 2/2014. számú PJE határozat alapján a kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezések nem voltak világosak és érthetőek, ennek a bizonyítási kötelezettségüknek azonban a felperesek nem tudtak eleget tenni a per során. Az I. rendű alperes által adott tájékoztatás tartalmát tekintve mindenben megfelel a jogszabályi előírásoknak, a PJE határozatokban foglaltaknak, és az EUB C-186/16. számú döntésében szereplő követelményeknek. A felperesi állásponttal szemben az I. rendű alperesnek nem volt olyan kötelezettsége, hogy a felpereseket a pénzüpiacokat befolyásoló tényezőkről és hatásokról is tájékoztassa. Az I. rendű alperes hivatkozott továbbá a Kúria eseti döntéseire, amelyekben a Kúria a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatot, illetve az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást mindenben megfelelőnek találta.

[9] Az I. rendű alperes hivatkozott az ÁSZF 10.5. pontjára is, amely az adósok részére a saját jövedelme szerinti devizanemre való áttérést lehetővé tevő módosítási jogot biztosít. Az I. rendű alperes megjegyezte, hogy a deviza alapú kölcsönszerződést mint konstrukciót és az azzal járó árfolyamkockázatot, illetve a kockázat kizárólag adós általi viselését valamennyi hatályos jogszabály és a bírósági gyakorlat is jogszerűnek ismeri el. A kockázatfeltáró nyilatkozat alapján egyértelmű és világos volt a felperesek számára, hogy a perbeli kölcsönszerződés alapján korlátlan árfolyamkockázat keletkezhet, és a szerződést ennek tudatában kötötték meg. A felpereseknek az EUB döntéseire irányuló hivatkozásával összefüggésben az I. rendű alperes utalt a Kúria konzultációs testületének 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőjére, amely szerint a Kúria elvi iránymutatásai az EUB C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ügyben hozott határozatai mellett a továbbiakban is változatlanul irányadóak. A felperesek alaptalanul hivatkoztak a bankszövetség közleményére, mivel a tájékoztatás megfelelőségének értékelése körében csak az egyedi kölcsönügyletnek és annak keretében kiadott tájékoztatásnak van jelentősége, ahogy arra az EUB a C-51/17. számú döntésében is rámutatott.

[10] Az I. rendű alperes a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított érvénytelenségi okot illetően előadta, hogy az ÁSZF 6.5. pontja és a hirdetmény is tartalmazza a havi törlesztő részletek meghatározásának képletét, így a törlesztőrészletek számára, összegére és a törlesztési időpontokra vonatkozó szerződéses meghatározás mindenben megfelel a Kúria 1/2016. PJE határozatában foglalt feltételeknek. Az a körülmény, hogy a törlesztőrészletekre vonatkozó egyes rendelkezések az ÁSZF-ben, illetve a hirdetményben szerepelnek, nem okozza a szerződés érvénytelenségét. Az Általános Szerződési Feltételek külön egyedi megtárgyalás nélkül is a szerződés részévé váltak.

[11] Az I. rendű alperes a szerződés 4. pontját érintő kereseti kérelemmel összefüggésben előadta, hogy a felperesek tévesen hivatkoznak az EUB C-407/18. számú döntésében foglaltak alapján a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslati lehetőség hiányára, mivel az új Pp. 129. §-a alapján az adósok a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben kérhetik a végrehajtás felfüggesztését. Az I. rendű alperes hivatkozott továbbá arra, hogy a Kúria a közjegyzői ténytanúsítvánnyal kapcsolatos szerződési feltételek

tisztességtelenségére alapított kereseti kérelmeket az I. rendű alperessel szemben eddig mindig elutasította.

[12] Az I. rendű alperes az érvénytelenség jogkövetkezményeivel kapcsolatban megjegyezte, hogy a Kúria konzultációs testületének 2019. június 20-i közleménye alapján az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltétel esetleges tisztességtelensége esetén az egyedül alkalmazható jogkövetkezmény a szerződés érvényessé nyilvánítása, tehát a felperesek által kért hatályossá nyilvánítás nem teljesíthető. A felperesek emellett tartozásuk megállapítani kért összegét sem bizonyították a perben.

[13] A felperesek a 2021. április 30. napján előkészítő iratukban kiemelték, hogy a Kúria konzultációs testületének 2019. április 10-i emlékeztetőjének 4. pontja szerint nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (ÁSZF, üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. Az EUB C-51/17. és C-180/16. számú döntése alapján a kellő tájékoztatás fogalma megköveteli annak rögzítését, hogy a jelentős mérték a valóságban azt jelentheti, hogy a fogyasztó teljes anyagi helyzete komoly veszélybe kerülhet. Egyértelműen kijelenthető, hogy a valós, korlátlan és akár a felperesek teljes egzisztenciájára nézve komoly veszélyt jelentő képet a perbeli kockázatfeltárás nem nyújt. A felperesek hangsúlyozták, hogy a tájékoztatás megfelelőségét az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével kell értékelni, vagyis a felperesek szerződéskötési magatartásának nincs jelentősége, a vizsgálat tárgya kizárólag az I. rendű alperes által adott tájékoztatás tartalma. A bírói gyakorlat szerint az átlagos fogyasztótól nem várható el, hogy a szerződés minden egyes pontját alaposan átolvassa, majd azt jogi és szakmai értelemben elemezze. A felperesek kifejtették, hogy az I. rendű alperes megalapozatlanul hivatkozik az ÁSZF 10.5. pontjára, mivel a szerződés fogyasztó általi forintra váltása esetén a fogyasztó elveszti a 6/2013. számú PJE határozatban is rögzített kamatelőnyt, és a forint kölcsön magas kamatát kénytelen megfizetni, így az egyensúlytalanság megszüntetésére az I. rendű alperes által hivatkozott feltétel nem alkalmas.

[14] A felperesek a 2022. január 27. napján kelt előkészítő iratukban az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás illetően az EUB C-609/19. számú ítélete alapján kiemelték, hogy a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam törvényes fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. A kumulatív kockázat vonatkozásában pedig hivatkozott az EUB C-51/17. számú ítéletének 74. pontjára. A deviza alapú szerződések teljesítésére számos tényező hatott, így a fogyasztók a szerződésből fakadó reális és valós kockázatokat, illetve kötelezettségeiket nem láthatták előre. Az ÁSZF 10.5. pontjával kapcsolatban a felperesek előadták, hogy az esetleges forintra váltás sem oldaná fel a felek közötti jelentős egyenlőtlenséget, hiszen ebben az esetben a forintra váltott kölcsönösszeget a magasabb kamat mellett magasabb tőke is terhelné. Ebben a körben hivatkoztak a Kúria Pfv.I.21.234/2020/8. számú ítéletének 31. pontjára, amely szerint a konvertálás lehetősége nem orvosolja, hogy a fogyasztó a szerződés megkötésekor a hiányos árfolyamkockázati tájékoztatás miatt nem tudta reálisan felmérni a deviza alapú szerződés megkötésének várható gazdasági hatásait. A felperesi álláspont szerint tehát az ÁSZF 10.5.

pontja nem akadályozza annak, hogy a perbeli kockázatfeltárás tisztességtelenségét a bíróság megállapítsa. Az EUB C-186/16. számú döntés értelmében a tájékoztatásnak ki kell terjednie mindazon körülményekről, amelyekről a szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, és amelyek a szerződés későbbi teljesítésére kihathattak. A perben eljáró banki ügyintéző tanúvallomása szerint jövőképet elemzést nem végzett, holott azt a befektetési ügyleteknél egyébként alkalmazták. Az EUB C-609/19. számú döntése szerint a fogyasztó kárára fennálló jelentős egyenlőtlenséget körében figyelembe kell venni az összes olyan körülményt, amelyről a hivatásos hitelezőnek a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, figyelembe véve többek között a lehetséges árfolyamváltozásokra és az ilyen kölcsön felvételével járó kockázatokra vonatkozó szakértelmét. Ebből következően az I. rendű alperes elmulasztotta teljesíteni az EUB ítéleteiben megfogalmazott követelményeket, amikor nem adott át minden olyan szükséges információt, amelyből a felperesi fogyasztók pontosan fel tudták volna mérni a kockázatok valós mértékét. Az EUB C-609/19. számú döntése értelmében az átláthatóság érdekében a tájékoztatásnak lehetővé kell tenni a fogyasztó számára azt is, hogy a devizakölcsön felvétele során megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát. Ez azt jelenti, hogy nemcsak egyes kifejezéseket kell a fogyasztóval közölni, hanem be kell mutatni a valós kockázat lehetőségét, és az ezzel kapcsolatos gazdasági hatásokat is. A fogyasztóval éreztetni kell, hogy az árfolyam jelentős mértékben való megváltozása valós és reális veszély. A fogyasztók és a bank viszonyában markáns különbséget kell tenni a szerződő felek tudásbeli pozícióját tekintve, amelyből következően a szolgáltatónak mindent különös részletességgel kell elmagyaráznia. A vonatkozó EUB ítéletek és az irányelv alapján egyértelműen közölni kellett volna a fogyasztókkal, hogy a választott termék nagyon veszélyes és a fogyasztók teljes gazdasági ellehetetlenüléséhez vezethet. A perbeli kockázatfeltárás kapcsán a követelmények nem teljesülnek, az általános szinten marad és semmilyen értékelhető és átgondolandó információt nem tartalmaz a fogyasztó számára.

[15] A felperesek kifejtették továbbá, hogy 2/2014. számú PJE határozat alapján a deviza alapú szerződésben szereplő árfolyamrész tisztességtelen, amely a szerződés teljes érvénytelenségét okozza. A PJE határozat értelmében amennyiben létezik olyan nemzeti diszpozitív szabály, amellyel az érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, úgy ezt a jogkövetkezményt kell alkalmazni. Az EUB joggyakorlata alapján ugyanakkor ez a helyettesítés csak és kizárólag abban az esetben alkalmazható, amennyiben az nem jár hátránnyal a fogyasztó számára. Az EUB C-26/13., C-212/20. és C-321/20. számú ítéleteiből levezethető, hogy a fogyasztói szerződés csak abban az esetben tehető érvényessé, amennyiben a teljes érvénytelenség állapota a fogyasztót kifejezetten büntetné, vagyis az érvényessé nyilvánítás során a fogyasztót nem érheti káros következmény. Amint azt az Alkotmánybíróság a V-732/2019. számú végzésében kifejtette, a közösségi jog primátusából adódóan az uniós jog és a nemzeti jog ütközése esetén a nemzeti bíróság köteles félretenni a nemzeti jogszabályt. Adott esetben a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. § (2) bekezdésének alkalmazása súlyos hátrányba hozza és kifejezetten bünteti a fogyasztó felpereseket, ezért a perbeli szerződés vonatkozásában az nem alkalmazható.

[16] A Fővárosi Ítéltábla a Pf.7. számú végzésével engedélyezte az I. rendű alperes jogutódjaként a II. rendű alperes perbelépését.

[17] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [rPp. 228. § (4) bekezdés].

[18] A felperesek fellebbezése alaptalan.

[19] Az elsőfokú bíróság a tényállást érdemben helyesen állapította meg, azt az ítéltábla akként egészíti ki, hogy a szerződés részét képező ÁSZF 10.5. pontja a következők szerint rendelkezik: „Az adós a kölcsönszerződést egy alkalommal akként jogosult módosítani egyoldalú nyilatkozatával, hogy a devizában nyilvántartott, a kölcsönszerződésből eredő összes fennálló tartozás – tekintet nélkül annak főkötelezettség vagy járulék jellegére – a bank mindenkor Hirdetményében meghatározott, forintban nyilvántartott üzleti feltételű lakossági kölcsönre irányadó kondícióknak és a jelen ÁSZF-nek megfelelően, forintban nyilvántartott üzleti feltételű lakossági kölcsön alapján fennálló tőketartozássá változzon át. A kölcsönszerződés ilyen tartalmú módosítására az adós abban az esetben jogosult, ha a bankkal szemben lejárt tartozása nem áll fenn. A forintban nyilvántartott tőketartozás összege meghatározásának alapja a kölcsönszerződés módosításának napján érvényes, a bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyam. A kölcsönszerződés devizanemét érintő módosítása annak egyéb feltételeit (így különösen a futamidejét) nem érinti.”

[20] Az így kiegészített tényállás alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak jogi indokait azonban csak részben osztotta, azokat az alábbiak szerint pontosítja, illetve egészíti ki.

[21] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos szerződési feltétel tisztességtelenségét az EUB irányadó ítéleteiben, valamint a Kúria 2/2014. és 6/2013. számú PJE határozataiban foglalt szempontok alapján kell vizsgálni.

[22] Az árfolyamkockázat telepítéséről szóló szerződési feltételek átláthatósága körében vizsgálandó szempontokat a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata az EUB C-227/18. számú végzésére, illetve az abban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra utalással az alábbiak szerint fejti ki. Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra terhelő kikötés – mint a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés – akkor mentesül a tisztességtelenség vizsgálata alól, ha az világos és érthető (C-227/18. 32. pont). A szerződési feltételek átláthatóságának követelménye nem korlátozható az alaki és nyelvtani érthetőségre, hanem azt kiterjesztőleg kell értelmezni, mert az irányelv védelmi rendszere azon az elven alapul, hogy a fogyasztó a szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van az információs szintje tekintetében (C-227/18. 33. pont). A deviza alapú kölcsönszerződés esetében a világosság és érthetőség követelménye akkor teljesül, ha a szerződés átláthatóan tünteti fel azon mechanizmus konkrét működését, amely az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepíti, így a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó érthető szempontok alapján értékelheti a szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket (C-227/18. 34. pont). Az árfolyamkockázatról a fogyasztónak egyértelmű tájékoztatást kell

kapnia, így arról is, hogy e kockázat számára esetlegesen gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben a saját pénzneme leértékelődik (C-227/18. 35. pont). A világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy a kölcsönadott összeg és a törlesztőrészletek összegének számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen (C-227/18. 36. pont). Vizsgálni kell továbbá, hogy a fogyasztó a rendelkezésére bocsátott információk alapján képes volt-e értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági követelményeit is (C-227/18. 38. pont).

[23] Az perbeli szerződés, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozat árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatása az átláthatóság fentebb kifejtett kritériumainak nem felel meg. Az árfolyamkockázatot a felperesekre terhelő kikötés tisztességtelensége ugyanakkor csak abban az esetben állapítható meg a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján, ha a feltétel a fogyasztó hátrányára jelentős egyenlőtlenséget okoz.

[24] A felpereseknek az árfolyamkockázat telepítésére vonatkozó feltétel tisztességtelenségére alapított keresetét a fogyasztó hátrányára fennálló jelentős egyenlőtlenség hiányában eleve nem lehetett teljesíteni. Az ÁSZF 10.4. pontja és a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a deviza alapú szerződésből eredő árfolyamkockázat nem vitásan teljes egészében a felpereseket terhelte. Az elsőfokú bíróság azonban figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződés alapján ez az árfolyamkockázat a felperes által korlátozható. A szerződés idézett 10.5. pontja ugyanis lehetővé tette a felperesek számára, hogy a deviza alapú szerződésüket egyoldalú nyilatkozattal forint szerződéssé módosítsák. Ilyen kikötés mellett az árfolyamkockázat telepítéséről szóló feltétel tisztességtelensége azért nem állapítható meg, mert az nem okoz egyensúlytalanságot, hiszen annak alapján a fogyasztó az árfolyamváltozás hatásait a jövőre nézve bármikor elháríthatja. Ebből a szempontból annak nincs jelentősége, hogy forintra váltás esetén a deviza alapú kölcsönökre jellemző kedvező kamatmérték helyébe a forint alapú kölcsönök magasabb kamata lép, mert a kedvező kamatozás az árfolyamkockázat viselését hivatott ellensúlyozni.

[25] A szerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem állapítható meg. Az 1/2016. számú PJE határozat 2. pontja szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A törlesztőrészletek összege kiszámíthatónak tekintendő, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a törlesztőrészletek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztő részletek esedékességekor pontosan meghatározható. A perbeli szerződés egyedi részének 1. pontja tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek száma 300, azok havonta esedékesek, és várható összegük 518,42 CHF az akkori kamatláb és kondíciók mellett. A szerződés részét képező ÁSZF 6.5. pontja pedig tartalmazza a törlesztőrészletek kiszámításához szükséges képletet. Mindezek alapján a felperesek érvénytelenségi hivatkozása nem alapos. Megjegyzi az ítéltábla, hogy amennyiben a Hpt. alapján előírt tartalmi elemek nem hiányoznak teljesen a szerződésből, úgy a szerződés semmissége nem állapítható meg. Az egyes tartalmi elemek hiányosságainak

vagy hibáinak következményét nem az egész szerződés semmissége, hanem az egyes feltételek tisztességtelensége körében, a világosság és értehetőség szempontját értékelve kell vizsgálni.

[26] A szerződés 4. pontjának első mondata folyósítási feltétel, így annak már nincs jelentősége, mert a kölcsön folyósítására sor került, így ebből a feltételből eredően a felpereseket hátrány nem érheti. A feltétel tisztességtelenségének megállapítása esetén a szerződésből való kiesése a felperesek helyzetén nem változtatna, ezért 4. pont első mondatát érdemben nem kellett vizsgálni. A 4. pont harmadik mondata a közjegyzői ténytanúsítvány ügyfél általi elfogadásáról szól, amely a Kúria 3/2020. PJE határozatában foglaltak alapján nem tekinthető tisztességtelennek. A PJE határozat ugyanis kimondja, hogy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. § (1) bekezdése szerinti végrehajtási záradék kiállítása során a közjegyző nem vizsgálhatja a tartozás fennállását és összegét. A Vht. 23/C. § (2) bekezdésének megfelelő, a követelés esedékessé válását igazoló közokiratként a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Kjtv.) 136. § (1) bekezdés e) és g) pontja alapján is kiállított közjegyzői ténytanúsítvány szolgál, amelynek kiállítása során a közjegyző a nem vizsgálja, hogy a jogosultat megillette-e a felmondás joga és a követelés valóban esedékessé vált-e. Ebből következően a felperesek által támadott szerződési feltétel a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalás közvetlen végrehajthatósága szempontjából nem játszik szerepet, ezért annak szerződésből való kiesése nem hatna ki a felperesek helyzetére, így a tisztességtelensége kérdését szükségtelen volt vizsgálni. A Kúria az EBH 2018.G.1. számú döntésében kimondta továbbá, hogy a ténytanúsítványról szóló szerződéses rendelkezés nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem, ezért az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

[27] Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése szerint – részben eltérő indokok alapján – helybenhagyta.

[28] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az I. rendű alperes jogi képviselével felmerült másodfokú perköltség viselésére. Az ítéltábla az I. rendű alperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint, a jogi képviselő ellátáshoz szükséges munka mennyiségére figyelemmel a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegben határozta meg. A felperesek kötelesek továbbá az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az államnak megfizetni.

Budapest, 2022. február 4.

Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia sk. Dr. Benedek Szabolcs sk. Dr. Stecbauer Anita sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

...